

**A MUNKAPIACI SZAKPOLITIKA ESZKÖZEI,
2012. SZEPTEMBER – 2014. JANUÁR**

CSERES-GERGELY ZSOMBOR & VARADOVICS KITTI

Szolgáltatások
Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök (Imp-eszközök)
Támogatások
Összetett beavatkozások (komplex programok)
Munkapiaci hatású szakpolitikai eszközök
Hivatkozások

SZOLGÁLTATÁSOK*

1. A munkapiaci szakpolitika szolgáltatásai

A) A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szolgáltatásai

Bővültek a munkaügyi központok támogatásokkal és ellátásokkal kapcsolatos feladatai. A 2012. október elsejétől bevezetett lakhatási támogatás az illetékes kirendeltségek hatáskörébe tartozik. 2013. április elsejétől az aktív korúak ellátása iránti kérelmet is befogadják a munkaügyi kirendeltségek.

A következő szolgáltatások igénybevétele elektronikus úton is elérhetővé vált: álláskeresési ellátásokra való jelentkezés, nyilvántartásba vétel, változásbejelentés, jelentkezési kötelezettség teljesítése vagy a munkáltatók részéről a munkaerőigény bejelentése. Az első két esetben személyesen is meg kell jelenni a kirendeltségen, de az ellátás, illetve regisztráció első napjának az elektronikus úton való jelentkezés napja számít.

Az információszolgáltatás fejlesztése keretében új internetes felületet (<http://vmp.munka.hu>) alakítottak ki a munkavállalók és munkáltatók részére, a munkakereslet és -kínálat könnyebb találkozási érdekében. A kézirat lezárásakor a rendszer 14 785 állásajánlatot és 40 436 életrajzot tartalmazott.

A szolgáltatások online igénybevételeinek lehetősége

B) A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat más tevékenységei

A munkaügyi központok szolgáltatási feladata bővült a munkaerő-piaci szolgáltatások szervezésével és az ehhez kapcsolódó intézményrendszer működtetésével. Ebben a kirendeltségek illetékességi területükön működnek közre.

Főbb jogszabályok: 323/2011. (XII. 28.) kormányrendelet a Nemzeti Munkaügyi Hivatalról és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat és hatásköréről; 30/2000. (IX. 15.) GM-rendelet a munkaerő-piaci szolgáltatásokról, valamint az azokhoz kapcsolódóan nyújtható támogatásokról.

Új jogszabályok: 7/2013. (I. 18.) kormányrendelet a piacfelügyeleti tevékenység részletes szabályairól szóló kormányrendelettel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról; 44/2012. (XII. 22.) NGM-rendelet a munkaügyi

* Ezt a fejezetet az Eurostat *Labour Market Policy* (LMP) és az Európai Bizottság Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóságának (*Directorate General for Economic and Financial Affairs, DG ECFIN*) LABREF adatbázisát alapul véve alakítottuk ki. A beavatkozásokat az ottani felsorolás számozását követve tárgyaljuk (lásd *Busch-Cseres-Gergely-Neumann*, 2012, 277. o.).

központok, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala munkaügyi kirendeltségének illetékességéről.

Internetes forrás: <http://munka.hu>.

AKTÍV FOGLALKOZTATÁSPOLITIKAI ESZKÖZÖK (LMP-ESZKÖZÖK)

2. Képzések

*Új jogszabályi háttér
a felnőttképzésben*

A szakképzés 2012. január elsejével történő átalakulását a felnőttképzés jogszabályi háttérének megújítása is követte. A 2013. szeptember elsejétől hatályos új törvény a magasabb minőségi követelmények biztosítása érdekében szabályozza a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárás szabályait és feltételeit, az egyes képzési programok általános követelményeit, az intézmények ellenőrzését, valamint támogatását. Az engedélyezési eljárással, ellenőrzéssel és az engedéllyel rendelkező képzőintézmények nyilvántartásával kapcsolatos feladatok ellátása a Nemzeti Munkaügyi Hivatal hatáskörébe tartozik.

A szakképzés finanszírozási rendszere szabályozottabb lett. A képzésekhez, valamint a képzési rendszer fejlesztéséhez rendelkezésre álló, decentralizált keretet fele-fele arányban osztották fel az iskolarendszerű képzés tárgyi infrastruktúrájának fejlesztése és a szakképzést folytató intézményekben a működés, illetve a szakképzés korszerűsítése érdekében felmerülő költségek finanszírozása között. A támogatásokkal kapcsolatos pályázatok lefolytatását az állami szakképzési és felnőttképzési szerv végzi, amiért a pályázat támogatási keretösszegének 1 százaléka illeti meg. További feladatok ellátásához szükséges forrásokat is megjelöltek az alaprasz kiadási előirányzatának százalékos mértékében.

*Változások a szakképzési
hozzájárulás teljesítésében*

2013. január elsejétől bővült a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek köre a felsőoktatási intézmények által alapított vagy bennük részesedést szerzett gazdasági társaságokkal.

A szakképzési hozzájárulás 2012. szeptember elsejétől a gyakorlatot előíró alapképzésben részt vevők esetén hallgatói munkaszerződés alapján, külső képzőhelyen folytatott gyakorlat révén teljesíthető. 2013. január elsejétől a szakképzési hozzájárulás fordítható a saját munkavállaló szakmai vagy nyelvi képzésére, ha a munkáltató legalább 45 fő tanuló szerződéses tanuló gyakorlati helyét biztosítja. A szakképzési kötelezettség csak a tanuló szerződéssel elszámolt összeg mértékéig érvényesíthető, de legfeljebb a bruttó kötelezettség 16,5 százalékáig. A saját munkavállaló képzése a munkáltató részére nyújtott támogatásnak minősül. Általános képzés esetén az elszámolható költségek

60 százalékos, speciális képzés esetén 25 százalékos mértékéig lehet támogatni. Az általános képzés esetén ez akkor nőhet 80 százalékra, ha fogyatékkal élő vagy hátrányos helyzetű munkavállalók részesülnek a képzésben, vagy ha a támogatást mikro-, kis- vagy középvállalkozásnak nyújtják.

Változtak a többletfizetésből eredő visszaigénylés szabályai is. Ezek a tanulószereződés és az együttműködési megállapodással történő teljesítés egymáshoz viszonyított nagyságától függően különbözőképpen szabályozottak.

Főbb jogszabályok: 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról (14. paragrafus); 2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról; 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről; 280/2011. (XII. 20.) kormányrendelet a gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról; 150/2012. (VII. 6.) kormányrendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről; 27/2012. (VII. 27.) NGM-rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről; 6/1996. (VII. 16.) MüM-rendelet a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerő-piaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról; 3/2011. (II. 11.) KIM-rendelet a területi felzárkózási koordinációs központi és felnőttképzési feladatot ellátó regionális képző központok irányításáról, feladatairól.

Új jogszabályok: 2012. évi CLXXVIII. törvény egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról; 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről; 314/2013. (VIII. 28.) kormányrendelet a szakképzési megállapodásról; 393/2013. (XI. 12.) kormányrendelet a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról; 21/2013. (VI. 18.) NGM-rendelet a gyakorlati képzést végző gazdálkodó szervezetek saját munkavállalói részére szervezett képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásáról.

3. Munkahelyi rotáció és állásmegosztás

A 2011 januárjától bevezetett részmunkaidős foglalkoztatáshoz kapcsolódó kedvezmény továbbra is az egyetlen olyan eszköz, amely e kategóriába sorolható. A 2012. január elsején bevezetett szociális hozzájárulási adó ugyanolyan formában és feltételekkel működik. Mértéke a két munkavállaló esetén bruttó munkabéruk, de legfeljebb a minimálbér kétszeresének 7 százaléka.

Főbb jogszabályok: 2004. évi CXXIII. törvény a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról (8/B paragrafus)

4. Foglalkoztatásösztönzés

A foglalkoztatás ösztönzésének területén fontos változások mentek végbe, amelyek nagy részét a munkahelyvédelmi akcióterv keretében vezették be. Ezek elsősorban a munkabéreket terhelő szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás különböző mértékű kedvezményein keresztül célozzák a 25 év alattiak, 55 év feletti, a tartósan álláskeresők, a kisgyermekes munkavállalók, valamint a szakképzettséget nem igénylő munkakörben dolgozók foglalkoztatását. Mind a már dolgozók, mind a munkába állók után igénybe vehetők a kedvezmények.

A kedvezmények mértéke alapján megkülönböztetünk teljes mentességet, ill. részkedvezményt, amikor is a munkáltatónak a munkavállaló után fizetendő közterhekből 14,5 százalékos kedvezmény jár. A kedvezmények minden esetben 100 ezer forint bruttó bérig érvényesíthetők.

A munkahelyvédelmi akcióterv keretében az egyes csoportokra a következő munkáltatói kedvezmények érvényesíthetők:

- *25 év alatti pályakezdő* (pályakezdőnek az számít, aki legfeljebb 180 nap biztosítási kötelezettséggel járó munkaviszonnal rendelkezik): a foglalkoztatás első két évében – legfeljebb 100 ezer forintig – a szociális hozzájárulási adóból 27 százalék, míg a szakképzési hozzájárulásból 1,5 százalékos kedvezmény jár, ami azt jelenti, hogy 100 ezer forint bruttó bérig alkalmazásuk köztehermentes;
- *25 év alatti és 55 feletti munkavállaló:* a munkáltató által viselt szociális hozzájárulási adóból a bruttó bér, de legfeljebb 100 ezer forint 14,5 százaléka lehet a havi részkedvezmény;
- *tartós álláskeresők* (azok számítnak tartós álláskeresőnek, akik a kedvezményezett foglalkozást megelőző 9 hónapban 6 hónapig regisztrált álláskeresőként voltak nyilvántartva): foglalkoztatásuk esetén az első két évben bruttó bérük 27 százalékanak megfelelő kedvezmény vehető igénybe a szociális hozzájárulási adóból és 1,5 százalékos kedvezmény a szakképzési hozzájárulásból – ezen kedvezmények szintén havi 100 ezer forint erejéig járnak –, a harmadik évben a szociális hozzájárulási adó alapját képező jövedelem 14,5 százaléka a kedvezmény, de maximum 100 ezer forintnak a 14,5 százaléka érvényesíthető;
- *gyermekgondozási díjban részesültek, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban részesültek vagy részesülők:* a kedvezmény mértéke megegyezik a tartós munkanélküliek esetében érvényesíthetővel, a kedvez-

A munkahelyvédelmi akcióterv kedvezményei

ményt az ellátás megszűnésétől számított 45. hónapig lehet igénybe venni, de legfeljebb 3 év időtartamra. Az akcióterv 2014 januárjától módosult, a három- vagy többgyermekes, anyasági ellátásból visszatérő munkavállaló után az adókedvezmény hosszabb ideig lesz igénybe vehető. A foglalkoztatás első három évében a szociális hozzájárulási adó alól teljes mentesség jár a munkaadónak, majd további 2 évig ennek fele, azaz az adókedvezmény 14,5 százalékos;

- *szakképzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatottak* (e munkakörök a KSH által meghatározott 2008. évi FEOR-besorolásban a 9. főcsoportba tartozó munkaköröket jelentik): a kedvezmények szabályai megegyeznek a 25 év alatti nem pályakezdők, illetve 55 év feletti munkavállalók esetén igénybe vehető kedvezmények szabályaival.

Ezek az intézkedések az elmúlt években e terület legfontosabb eszközének számító Start-programokat váltják fel. A Start-kártyák kiváltásának lehetősége 2013. január elsejétől megszűnt, a kibocsátott és érvényben lévő kártyák után viszont még egy ideig igénybe vehetők a kedvezmények. A pályakezdő fiatalok részére kibocsátott Start-kártyával járó kedvezmények 2014. december 31-ig, míg a Start Extra-, Start Plusz-, illetve Start Bónusz-kártyák után járó kedvezmény 2013. december 31-ig járhatott.

2013. január elsejével létrejöttek úgynevezett szabad vállalkozási zónák, amik a leghátrányosabb helyzetű térségekben alakulnak az adott térség fejlődésének érdekében. A kijelölés 5 év időtartamra történik, ami meghosszabbítható. Ha a foglalkoztató a szabad vállalkozási zóna területén legalább 100 millió forint értékű beruházást helyez üzembe és ezzel egyidőben az átlagos statisztikai létszámát növeli, adókedvezmény illeti meg. A szabad vállalkozási zóna területén újonnan foglalkoztatott munkavállalók után a bruttó bér, de legfeljebb 100 ezer forint 27 százaléka a kedvezmény a foglalkoztatás első két évében, a harmadik évben 14,5 százalék. A szakképzési hozzájárulás esetén az első két évben, legfeljebb 100 ezer forintig érvényesíthető a 1,5 százalékos részkedvezmény, ami bruttó 100 ezer forintos bérig az első két évre teljes köztehermentességet jelent. A támogatás az üzembe helyezéstől számított 5 évig vehető igénybe.

A személyi jövedelemadó változásait ellensúlyozó elvárt béremeléseket kompenzáló támogatási formát 2012-ben vezették be. Annak ellenére, hogy 2013-ban az adórendszer a nettó bérek szempontjából nem változott hátrányosan, a támogatást csökkentett mértékben továbbra is igénybe lehet venni függetlenül attól, hogy az elvárt béremelésnek eleget tettek-e. 2014-ben a támogatási forma a versenyszférában megszűnt, csak a költségvetési szervek számára áll továbbra is rendelkezésre.

A fenti új ösztönzőket többnyire nem lehet egymás mellett érvényesíteni. A még élő Start Plusz-, Start Extra- és Start Bónusz-kártyák mellett viszont lehetőség van a munkabérek nettó értékének megőrzését célzó támogatás igénybevételére.

Lejáró Start-kártyák

A szabad vállalkozási zónák létrejötte

*Bérkompenzáció
2013-ban is*

*Első munkahely garancia
elnevezésű program*

A 2012-ben indult Első munkahely garancia elnevezésű program 2013-ban és 2014-ben is folytatódott. A program a kötelező legkisebb munkabér 150 százalékáig teljes mértékben finanszírozza a tartósan álláskereső vagy szakképzetlen 25 év alattiak bérét és kapcsolódó adóterhét. 2012-ben még nem, utána viszont a 6 hónapos támogatási időszakot legalább 3 hónapos továbbfoglalkoztatásnak kell követnie. A továbbfoglalkoztatás ideje alatt a munkahelyvédelmi akcióterv által nyújtott kedvezményt igénybe lehet venni.

*Az ösztöndíjas foglalkoztatás
kölségvetési támogatása*

További ösztönzést jelenthet a pályakezdő fiatalok, az 50 év feletti munkanélküliek, a gyermek gondozását, illetve családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatására az ösztöndíjas foglalkoztatás költségvetési támogatása, amely a központi államigazgatási szervek vagy azok helyi szerveinél ösztöndíjas foglalkoztatási viszonyban alkalmazottakat megillető díj 50 százalékáig jár. A támogatás azonban nem lehet nagyobb, mint a teljes munkaidőben foglalkoztatottak részére megállapított személyi alapbér legkisebb összegének 80 százaléka. Feltétele a támogatásnak, hogy a foglalkoztató a számára engedélyezett létszámkeret 1,5 százalékát meghaladó ösztöndíjas foglalkoztatottal rendelkezzen. E támogatási forma lehetősége 2013 első félévében állt rendelkezésre.

Főbb jogszabályok: 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról; 2004. évi CXXIII. törvény a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról; 69/2012. (IV. 6.) kormányrendelet a munkabérek nettó értékének megőrzéséhez nyújtható támogatásról, valamint a munkabérek nettó értékének megőrzéséhez szükséges munkabéremelés 2012. évi elvárt mértékéről és a béren kívüli juttatás ennek keretében figyelembe vehető mértékéről szóló kormányrendelet módosításáról, 6/1996. (VII. 16.) MüM-rendelet a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerő-piaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról (11. és 18. paragrafus).

Új jogszabályok: 2012. évi CXLVI. törvény a munkahelyvédelmi akciótervben foglaltak megvalósítása érdekében szükséges egyes törvények módosításáról; 2012. évi CLXXVIII. törvény egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról; 2012. évi CCXVI. törvény egyes foglalkoztatási tárgyú törvényeknek a Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő, valamint egyéb célú módosításáról; 2013. évi CCXXIV. törvény az egyes törvényeknek a gyermekgondozási ellátások átalakításával, valamint a szociális hozzájárulási adó megfizetése alóli kedvezmény bővítésével összefüggő módosításáról; 388/2012. (XII. 19.) kormányrendelet a központi államigazgatási szerveknél és azok helyi szerveinél alkalmazott ösztöndíjasok foglalkoztatója által igényelhető költségvetési támogatásról; 27/2013. (II. 12.) kormányren-

delet a szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételeének szabályairól.

5. Védett foglalkoztatás és rehabilitáció

Átalakult a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának és a számukra elérhető költségvetési támogatásoknak a szabályozása. E szabályokat a 2012. december 17-től beadott kérvények és a 2013. január elsejétől folyósított támogatások esetében kell alkalmazni.

Az alap-, rehabilitációs, kiemelt és feltételes típusú akkreditációs tanúsítványok helyett ezentúl egyféle tanúsítvány váltható ki. A jogosultság feltételei a korábbi típusok vonásait ötvözik, emiatt a tanúsítvány megszerzésének bizonyos esetekben szigorúbbak a feltételei. Az akkreditációhoz szükséges, hogy a megváltozott munkaképességű munkavállalók havi létszáma elérje a 30 főt, vagy a munkavállalók több mint egynegyede e csoport tagja legyen. További előírás, hogy a munkáltató:

- rendelkezzen foglalkozási rehabilitációs szakmai programmal;
- vállalja személyes rehabilitációs tervek elkészítését;
- biztosítsa segítő szolgáltatások igénybe vételét;
- alkalmazzon rehabilitációs mentort, tanácsadót és segítő személyt;
- tegye lehetővé olyan munkakörök betöltését is, amelyek képesítéshez, képzettséghez kötöttek;
- biztosítsa a sikeres rehabilitációhoz szükséges képzési lehetőségeket.

Ez az utolsó feltétel korábban a védett foglalkoztatóvá minősítéshez szükséges kiemelt tanúsítvány esetén volt csak érvényben. Könnyítést jelent viszont, hogy az új szabályozás szerint már nem előírás, hogy a munkáltató 12 hónapja működjön.

A korábbi rehabilitációs megbízott feladatait a jövőben rehabilitációs tanácsadó és rehabilitációs mentor látja el. Szigorodtak a segítőkre vonatkozó előírások attól függően, hogy a foglalkoztatónál hány megváltozott munkaképességű munkavállalót alkalmaznak. Megszűnt azonban az eddigi kiemelt tanúsítvánnyal rendelkezők háromtagú rehabilitációs bizottság működtetésére vonatkozó kötelezettsége.

Az akkreditálást a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal végzi, amely az eljárás során szakértő bevonásával helyszíni szemlét rendelhet el. Egyszerűsített akkreditációs eljárás alkalmazható, ha a foglalkoztató akkreditációja az új rendelet hatálybalépése előtti egy éven belül zajlott, aminek eredményeképpen még legalább egy évig rendelkezik hatályos tanúsítvánnyal, vagy ha kiemelt tanúsítvánnyal rendelkezik, és 2011. január elsejét követően minősítették védett foglalkoztatóvá. Az akkreditációs eljárás díja is változott. A rehabilitációs akkreditációs tanúsítvány határozatlan időre szól. Korábban az

Egyszerűsödött a rehabilitációs akkreditációs tanúsítványok rendszere

Az akkreditációs eljárás

*Tartós és tranzit-
foglalkoztatás*

alaptanúsítvány esetén öt, rehabilitációsnál három, kiemeltnél kettő, míg feltételesnél egy év volt az érvényességi idő.

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal ellenőrzi, hogy az akkreditált foglalkoztató az akkreditációs követelményeknek megfelelően működik, az igénybe vett támogatásokat megfelelően használja-e fel. Negatív értékelő pontok járnak, ha a vizsgálat a jogszabályban meghatározottól eltérőt tár fel, 12 negatív értékelő pont esetén a rehabilitációs akkreditációs tanúsítványt visszavonják.

A komplex minősítés bevezetése után változtak a megváltozott munkaképességű munkavállalók besorolásai és foglalkoztathatóságuk. Ezek alapján tartós foglalkoztatás az, amikor a foglalkoztató olyan személyeket alkalmaz védett körülmények között, akik egészségkárosodása 60 százalék alatti, és rehabilitációjuk – függetlenül attól, hogy az tartós vagy folyamatos támogatást igényelne-e – nem egészségi állapotuk, hanem egyéb körülmények miatt nem javasolt. Munkaviszonyuk három évre jön létre, de korlátozás nélkül meghosszabbítható.

A tranzitfoglalkoztatás azon megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását jelenti, akik egészségi állapota 60 százalék alatti, és mind egészségi állapotuk, mind az egyéb körülmények alapján javasolható számukra a foglalkozási rehabilitáció (azok is ide tartoznak, akik esetében ez akár tartós rehabilitációval valósulhat meg). A tranzitfoglalkoztatás célja a nyílt munkapiaci foglalkoztatásra való felkészítés. Ezért a foglalkozási rehabilitációs szakmai programnak ebben az esetben tartalmaznia kell egy akciótervet is a tranzitálás lépcsőinek és a nyílt munkapiaci foglalkoztatókkal való együttműködésnek a bemutatására. A munkaviszony három évre szólhat. Akkor mondható sikeresnek a tranzitfoglalkoztatás, ha ezt követően a munkavállaló a nyílt munkaerőpiacon legalább hat hónapig folyamatos munkaviszonyban áll.

*Változtak a munkáltatók
támogatásai*

Az átalakult tanúsítványhoz és foglalkoztatási formákhoz a támogatások formái is változtak. A régi típusú költségkompenzációs és rehabilitációs támogatásokat 2012. december 31-ig folyósították.

A költségvetésből ezután a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásából eredő bérköltségek (a bérek és a munkáltatót terhelő kifizetések) és azok a többletköltségek támogathatók, amelyek a megváltozott munkaképességűből fakadnak. A bérköltségek legfeljebb 75 százalékos mértékig dotálhatók. Közhasznú jogállású egyesület, alapítvány vagy nonprofit gazdasági társaság esetén a támogatás mértéke akár 100 százalék is lehet. A többletköltségek 100 százalékban támogathatók. Egy megváltozott munkaképességű személy tranzitfoglalkoztatása után az egyéni támogatás évenként csökkenő: első évben az egyéni támogatás 100 százaléka, utána 90 százalék, majd 80 százalék a mértéke.

Bértámogatásra és többletköltség támogatásra – pályázat útján – csak akkreditált munkáltató jogosult. A támogatáshoz három évre köt keretszerződést

a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal és a munkáltató, amelyet ezután évente egy év időtartamra meg lehet hosszabbítani. Ezen felül egyéni foglalkoztatási megállapodást is kell kötni minden munkavállalóra.

2013. szeptember–októberben az akkreditált munkáltatóknak egy hónapig lehetőségük volt, hogy pályázatot nyújtsanak be a munkahely – egy éven belül megvalósuló – rehabilitációs célú átalakításához. A munkahely-teremtési támogatás feltétele szerint a foglalkoztatónak a beruházás befejezése utáni 90. naptól két év időtartamban az új vagy átalakított munkahelyeket fenn kell tartania, és a munkahely-teremtési szerződésben vállalt létszámnak megfelelően újonnan alkalmazott megváltozott munkaképességű munkavállalót kell foglalkoztatnia.

További ösztönző a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatására a rehabilitációs kártya után járó kedvezmények, a rehabilitációs hozzájárulás alóli mentesülés, illetve különböző TÁMOP-programok lehetnek. A TÁMOP-programok közül az 1.1.1-12/1-2012-0001 „Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése”, az 1.4.6-13/1 „Tranzitfoglalkoztatás az építőiparban”, az 5.3.8.A2-12/1 „A leghátrányosabb helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében motiváló képzések és kapcsolódó szolgáltatások támogatása foglalkoztatóknál” hivatottak a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának segítésére.

Főbb jogszabályok: 2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról; 327/2011. (XII. 29.) kormányrendelet a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról; 95/2012. (V. 15.) kormányrendelet a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról, valamint a szakmai irányítása alá tartozó rehabilitációs szakigazgatási szervek feladat- és hatásköréről; 7/2012. (II. 14.) NEFMI-rendelet a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról; 8/2012. (II. 21.) NEFMI-rendelet a foglalkozási rehabilitációs szakértőkről.

Új jogszabályok: 238/2012. (VIII. 30.) kormányrendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásáról szóló 177/2005. (IX. 2.) kormányrendelet módosításáról; 317/2012. (XI. 13.) kormányrendelet egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról; 327/2012. (XI. 16.) kormányrendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról; 335/2013. (IX. 20.) kormányrendelet a szociális foglalkoztatás engedélyezéséről és a szociális foglalkoztatási támogatásról szóló 112/2006. (V. 12.) kormányrendelet, továbbá a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségveté-

si támogatásokról szóló 327/2012. (XI. 16.) kormányrendelet módosításáról; 38/2012. (XI. 16.) EMMI-rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltató akkreditációs eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj szabályairól.

6. Közvetlen munkahelyteremtés

Magyarországon továbbra is a közfoglalkoztatás a legfontosabb, az aktív eszközök közé sorolt beavatkozás. A vizsgált időszakban működése fő vonalában megegyezik a korábbiakkal, a fontosabb változtatások célja az eszköz támogatása és bővítése. Közfoglalkoztatási mintaprogramok 2014. július 1-ig indíthatók hét területen, a belügyminiszter döntése értelmében mintaprogrammá nyilvánított esetekben. Költségeiket 70–100 százalékban téríti meg a költségvetés.

A sikeresnek értékelt közfoglalkoztatási mintaprogramok lezárását követően, azok mintájára további közfoglalkoztatási programok indíthatók, amelyeknek beruházási és dologi költségeihez a belügyminiszter döntése alapján 50–100 százalékos támogatás vehető igénybe. A támogatások feltétele 2013 novemberétől az, hogy a közfoglalkoztatási (minta)programból származó bevételekből a közfoglalkoztató kizárólag a közfoglalkoztatási programjait vagy szociális szervezetek működését finanszírozza.

A közfoglalkoztatási programok minél szélesebb körű megvalósítását szolgálja, hogy az érdekelt önkormányzatok részére a Nemzeti Földalap meghatározott földrészeket vagyонkezelés céljából öt évre ingyen átadott.

Bővült a települések köre, ahol lehetőség van közfoglalkoztatási programok indítására. Meghatározták a közfoglalkoztatás szempontjából kiemelt kistérség fogalmát: az a kistérség kiemelt, ahol a települések fele a közfoglalkoztatás szempontjából kiemelt település.

2013. január elsejétől a közfoglalkoztatás foglalkoztathatósági szakvéleményhez kötött. 2013. szeptember elsejétől kizárható a közfoglalkoztatásból az az álláskereső, akire igaz a következő állítás valamelyike: tanköteles gyermekének mulasztása miatt szabálysértési eljárásban vesz részt, vagy emiatt elmarasztalták, illetve az önkormányzati rendeletben szereplő, a lakóköznyezet rendezettségére vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget. A kizárásra vonatkozó hatósági határozat megállapítása a munkaügyi kirendeltség hatásköre.

2013 decemberétől a téli közfoglalkoztatási program keretében egyrészt közfoglalkoztatásra, másrészt képzés igénybevételére is van lehetőség. A programok legnagyobb részben az alapkompenciák fejlesztésére és a 7–8. osztályos ismeretek felzárkóztató képzésére irányulnak. A várhatóan mintegy 100 ezer résztvevő a képzés ideje alatt napi hatórás közfoglalkoztatási bérben részesül. A téli program következtében már 2013 decemberében is a koráb-

bi év azonos hónapját jelentősen meghaladja – 88 ezer helyett 203 ezer volt – a közfoglalkoztatottak létszáma.

2014. január elsejétől a közfoglalkoztatási jogviszony éves ideje a 11 hónapot nem haladhatja meg. Ettől eltérni a közfoglalkoztatásért felelős miniszter engedélyével, költséghatékonysági szempontok figyelembevételével és a közfoglalkoztatásba vonható személyek bekerülési esélyeinek veszélyeztetése nélkül lehet.

Főbb jogszabályok: 2011. évi CVI. törvény a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról; 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről; 375/2010. (XII. 31.) kormányrendelet a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról; 170/2011. (VIII. 24.) kormányrendelet a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról.

Új jogszabályok: 2013. évi XLI. törvény a szociális szövetkezetekkel összefüggésben egyes törvények, továbbá a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó egyes törvények módosításáról; 85/2013. (III. 21.) kormányrendelet a közfoglalkoztatással összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról; 382/2013. (XI. 4.) kormányrendelet a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) kormányrendelet módosításáról; 41/2012. (XII. 20) NGM-rendelet egyes foglalkozás-egészségügyi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról; 1141/2013. (III. 21.) kormányhatározat a közfoglalkoztatással összefüggő, egyes döntést igénylő kérdésekről szóló 1044/2013. (II. 5.) kormányhatározat módosításáról; 1142/2013. (III. 21.) kormányhatározat a közfoglalkoztatási program megvalósítása céljából egyes Nemzeti Földalapba tartozó ingatlanok önkormányzatok részére történő ingyenes vagyonnevelésbe adásáról; 1624/2013. (IX. 5.) kormányhatározat a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési program előkészítéséről.

7. Vállalkozásindítás ösztönzése

A munkaügyi központok által koordinált álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatások intézményében nem történt jelentős változás 2013-ban.

2013 novemberétől a TÁMOP 2.3.6/B „Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása a konvergencia régiókban” pályázat által új finanszírozási forrás áll rendelkezésre a mikrovállalkozások indításához. Vissza nem térítendő támogatásra azoknak a 18–35 év közötti fiataloknak van lehetősége, akik a TÁMOP 2.3.6/A projektben sikeresen részt vettek, azaz elfogadott üzleti tervvel rendelkeznek. A konstrukcióra előreláthatólag majdnem 5 milliárd forint fordítható az Európai Szociális Alap és a magyar költségvetés társfinanszírozásában. A vállalkozásindítás során felmerült költségek 90 százaléka így megtéríthető.

2014. január elsejétől az álláskeresőkké vállalkozóvá válását segítő támogatás feltétele a korábbi három hónapról egy hónapos regisztrált álláskeresőként való nyilvántartásra csökkent.

Főbb jogszabályok: 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról (17. paragrafus); 6/1996. (VII. 16.) MüM-rendelet a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerő-piaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról (10. paragrafus)

Új jogszabályok: 66/2013. (XII. 23.) NGM-rendelet egyes munkaügyi tárgyú rendeletek módosításáról.

Internetes forrás: <http://www.nfu.hu/doc/3581>.

TÁMOGATÁSOK

8. Munkanélküliségi (álláskeresői) ellátások és támogatások

A 2011. szeptember elsejével átalakult ellátórendszer jellemzői és az egyes ellátások feltételei nem változtak az időszak során. A minimálbér százalékában meghatározott, maximum támogatási összegek vizsgált időszak végi nagyságát az 1. táblázat foglalja össze. A legkisebb összegű öregségi nyugdíj mértéke nem változott, így a foglalkoztatást helyettesítő támogatás (fht) mértéke is változatlan maradt.

1. táblázat: Az álláskeresői ellátások és az aktív korúak ellátásának összege 2014. január elsején

Ellátás típusa	Ellátás összege
Álláskeresői járadék	Munkaerő-piaci járulékalap 60 százaléka, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos minimálbér 100 százaléka: havi 101 500 forint, napi 3383 forint
Nyugdíj előtti álláskeresői segély	A minimálbér 40 százaléka: havi 40 600 forint, napi 1353 forint
Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (fht)	Az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80 százaléka: havi 22 800 forint
Rendszeres szociális segély (rszs)	Családi jövedelem határának a függvénye, de legfeljebb havi 45 568 forint, fht-ben részesülő családtag esetén, a rszs maximum összege havi 22 768 forint

A rendszeres szociális segély közfoglalkoztatással összefüggő változásai

2013. április elsejétől a közfoglalkoztatás ideje alatt a rendszeres szociális segély (rszs) nem folyósítható, viszont számításánál vagy felülvizsgálatánál a közfoglalkoztatás során szerzett jövedelmet figyelmen kívül kell hagyni. Ezekkel a módosításokkal a közfoglalkoztatást érintő szabályozások megegyeznek a rendszeres szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás esetén.

Főbb jogszabályok: 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról; 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (25. paragrafus).

Új jogszabályok: 2013. évi XXVII. törvény a szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról.

9. Korai nyugdíjazás

Korai nyugdíjazásra nincs lehetőség 2012. január elseje óta. A korábban az öregségi nyugdíjkorhatár alatt megítélt nyugdíjak helyett a jogosultak korhatár előtti ellátást kapnak, az öregségi nyugdíjasokat megillető jogosítványok nélkül.

ÖSSZETETT BEAVATKOZÁSOK (KOMPLEX PROGRAMOK)

Továbbra is a Társadalmi Megújulás Operatív Program a legfontosabb komplex program az időszak alatt. A 2011–2013 évekre elfogadott akciótervek módosításai elsősorban az egyes programok keretösszegeit érintették. Jelentősen nőtt a TÁMOP 2.1.3 „Munkahelyi képzések támogatása” konstrukcióra fordítható keretösszeg.

Bővült a TÁMOP 1.1.2. „Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért” és a TÁMOP 1.1.4. „A hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért a Közép-magyarországi Régióban” programban részt vehetők köre a gyermekgondozási segélyben, a gyermekgondozási díjban, a gyermeknevelési támogatásban vagy az ápolási díjban részesülőkkel, ha nem folytatnak kereső tevékenységet, valamint azokkal a 25 évesnél fiatalabbakkal, akiket 2012. október elsejétől kizárólag a munkaerő-piaci szolgáltatások igénybevétele miatt nem tartanak álláskeresőként nyilván. Továbbá ezentúl a programból a lakhatási támogatást és a vállalkozóvá válást elősegítő támogatást is lehet fedezni.

*Részvevők körének
kiterjesztése*

Főbb jogszabályok: 132/2009. (VI. 19.) kormányrendelet a Társadalmi Megújulás Operatív Program 1. prioritás 1.1.2. konstrukció: „Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért”, valamint a Társadalmi Megújulás Operatív Program 1. prioritás 1.1.1. konstrukció: „Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése” keretében nyújtható támogatásokról; 175/2010. (V. 13.) kormányrendelet a Társadalmi Megújulás Operatív Program 1. prioritás 1.1.4. konstrukció „A hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért a Közép-magyarországi Régióban” keretében nyújtható támogatásokról;

Új jogszabályok: 272/2012. (IX. 28.) kormányrendelet egyes foglalkoztatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról; 1527/2012. (XI. 28.) kormány-

határozat a Társadalmi Megújulás Operatív Program 1. prioritásának 2011–2013. évekre szóló akcióterv 1. prioritásának a megállapításáról, valamint egyes konstrukciók keretösszegeinek a módosításáról; 1016/2013. (I. 18.) kormányhatározat a Társadalmi Megújulás Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterv 1. prioritásának megállapításáról, valamint egyes pályázati felhívások jóváhagyásáról.

MUNKAPIACI HATÁSÚ SZAKPOLITIKAI ESZKÖZÖK

10. Adó- és járulékrendszer

Az adórendszer fő változásai a munkabért terhelő munkavállalói terheket, valamint a munkahelyvédelmi akciótervben foglalt kis- és középvállalatok új adózási lehetőségeit érintették.

A személyi jövedelemadórendszerében a 2013-ra eltörölték a 2 millió 424 ezer forint feletti bruttó béreknél alkalmazott 27 százalékos adóalap-kiegészítést. Ennek következtében ténylegesen egykulcsossá vált a személyi jövedelemadó, amelynek mértéke 16 százalék. A 2012. évi szja-szabályokhoz viszonyítva ez a 2 millió 424 ezer forint felett keresők számára jelent az adókulcs-leszállítást, az alatta keresők esetében nem történt változás előző évhez képest. 2014-ben a 2013-as szja-szabályok vannak életben.

A családi adókedvezmény szabályai 2013-ban lényegi ponton nem változtak. 2014. január elsejétől az adókedvezmény mellett családi járulékkedvezmény is érvényesíthető, azaz már nemcsak az szja-ból, hanem a nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékból is levonható a gyermekek után járó összeg.

A nettó bért érintő további változás, hogy megszűnt az előírt nyugdíjbiztosítási járulék felső határa, amely 2012-ben 7 942 200 forint volt. Az e feletti munkajövedelmet realizálók esetében tehát nagymértékben nő a fizetendő nyugdíjbiztosítási járulék, amelynek mértéke az adóalap 10 százaléka.

Az egészségügyi szolgáltatási járulék havi összege 2013-ban 6660 forintra, azaz napi 222 forintra, míg 2014-ben havi 6810 forintra, azaz napi 227 forintra nőtt.

A béren kívüli juttatások elemei megegyeznek az eddigiekkel. A munkáltató által külön adózó jövedelmek után fizetendő egészségügyi hozzájárulás mértéke 14 százalékra nőtt 2013-ban a korábbi 10 százalékról.

A munkahelyvédelmi akcióterv új adózási lehetőségeket is bevezet a kis- és középvállalkozások számára, azok adózási feltételeinek javítását célozva. Az új adófajtákat először a 2013-ban lehetett választani.

A kisadózó vállalkozás (kata) alanya lehet egyéni vállalkozó, egyéni cég, illetve olyan betéti és közkereseti társaság, amely tagjai kizárólag magánszemélyek. A kisadózó vállalkozásnak a főállású kisadózó után havi 50 ezer forint, míg nem főállású kisadózó után havi 25 ezer forint tételes adófizetési köte-

A nettó bért érintő változások

Kisadózó vállalkozás és kisvállalati adó

lezettsége keletkezik. Ha a vállalkozásnak kisadózónak nem minősülő foglalkoztatottja is van, jövedelme után a különböző adófizetési kötelezettségek fennállnak. Ezenfelül adófizetési kötelezettség az évi 6 millió forintot meghaladó bevétel után keletkezik, amelynek mértéke 40 százalék.

A másik új adónem a kisvállalati adó (kiva), melyet többek között egyéni cég, közkereseti társaság, betéti és korlátolt felelősségű társaság, zártkörűen működő részvénytársaság, szövetkezet választhat, amennyiben létszáma várhatóan nem haladja meg a 25 főt, bevétele és mérlegfőösszege pedig az 500 millió forintot az adóévben. A kisvállalati adót alkalmazók esetében az adóalapot az adózó pénzforgalmi szemléletű eredményének és személyi jellegű kifizetésének együttese adja, mely után 16 százalékos az adófizetési kötelezettség. Ez a társasági, szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás megfizetése alól mentesíti a vállalkozásokat.

A kisadózó vállalkozások tételes adója esetén jelentősen csökken a vállalkozások adminisztratív terhe. A kisadózó vállalkozás tételes adófizetési kötelezettsége – mivel évi 6 milliós árbevétel alatt fixnek mondható – leginkább azoknak jelenti a legnagyobb adómegettakarítási lehetőséget, akik ezen összeghatár körüli bevételt számláznak ki, keletkező költségük viszont minél alacsonyabb.

A kisvállalati adó elsősorban a foglalkoztatás növelését célozza, mivel így jelentősen kedvezőbb a munkavállalók után fizetendő járulékok mértéke.

Főbb jogszabályok: 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról, 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról; 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról; 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről, 2005. évi CXX. törvény az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról; 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról; 2010. évi LXXV. törvény az egyszerűsített foglalkoztatásról.

Új jogszabályok: 2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról; 2012. évi CLXXVIII. törvény egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról.

Internetes forrás: <http://www.nav.gov.hu/>.

11. Egyéb transzferek

Gyermeknevelési ellátások

A *Busch–Cseres-Gergely* (2011) 5. táblázatában foglaltak jellemzik a 2013. évi időszak alatt is a gyermekneveléssel kapcsolatos ellátásokat.

2013. július 15-től a biztosítási alapú gyermeknevelési ellátások számításánál csak azt a jövedelmet kell figyelembe venni, amit a munkavállaló annál a munkáltatónál realizált, ahonnet szülési szabadságra megy. Átmenetileg

*Változás a tgyás
és gyed számításában*

a 2014. május 11. előtt született gyermekek esetén a régi és új módon is ki kell számítani az ellátás összegét, amelyek közül a magasabb összegűt folyósítják.

2014. január elsejétől számos új szabály lépett életbe a gyermekvállalás ösztönzése és a kisgyermekesek munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében. A gyed és gyes mellett a gyermek egyéves kora után szabadon lehet munkát vállalni. Több gyermek esetén – amennyiben a kisebbik gyermek 2014. január elseje után született – mindegyik három éven aluli gyermek után jár ellátás. A legalább egy év aktív nappali hallgatói jogviszonnyal rendelkezők a jogviszony szüneteltetését vagy megszűnését követő egy éven belül diplomás gyedre szerezhetnek jogosultságot, függetlenül attól, hogy munkaviszonnyal rendelkeznek-e, vagy sem. Ennek alapja a mesterképzésben részt vevők esetén a garantált bérminimum, míg alapképzés esetén a minimálbér.

Főbb jogszabályok: 1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről; 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól; 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról; 328/2011. (XII. 29.) kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.

Új jogszabályok: 2013. évi CXXVII. törvény egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú törvények módosításáról; 2013. évi CCXXIV. törvény az egyes törvényeknek a gyermekgondozási ellátások átalakításával, valamint a szociális hozzájárulási adó megfizetése alóli kedvezmény bővítésével összefüggő módosításáról.

12. Munkaszerződések, munkajog

Az új munkatörvénykönyv életbe lépésének utolsó lépése és első módosítása

A 2012. július elsejétől hatályos új munkatörvénykönyv egyes rendelkezései 2013. január elsején léptek életbe. A munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatásról, a szabadságra vonatkozó szabályokról valamint a távolléti díjról részletebben lásd *Busch–Cseres-Gergely–Neumann* (2012). A törvényt részletesen elemzi e kötet *Közelkép* fejezete is.

Az új törvény első módosításai pontosításokat tartalmaznak elsősorban, amelyek az Európai Bíróság munkajogi tartalmú érvelései szerint változtak. 2013. augusztus elsejétől a szabadságok szabályait is pontosították. Bővült az öt nap pótszabadságra való jogosultság feltétele a legalább 50 százalékos mértékű egészségkárosodottak mellett a fogyatékosági támogatásra vagy vakok személyi járadékára jogosultakkal. Az apasági pótszabadságok tekintetében – amennyiben a munkaviszony év közben is kezdődött – a teljes napok járnak. Ezentúl csak az életkorral összefüggő szabadságot lehet a következő év végéig átvinni, a korábbi szabályozás szerint a rendes sza-

badság és az életkorral összefüggő pótszabadság egyharmadát lehetett a következő évben kivenni.

Pontosították a távolléti díj és egyéb pótlékok számítási módját. Így a bért nem befolyásolja, hogy melyik hónapban megy valaki szabadságra. Távolléti díj számításakor a vasárnapi pótlékot akkor kell figyelembe venni, ha a munkavállaló az irányadó időszakban legalább a vasárnapok egyharmadában beosztás szerinti munkaidejében munkát végzett.

Főbb jogszabályok: 2010. évi LXXV. törvény az egyszerűsített foglalkoztatásról; 2012. évi I. törvény munka törvénykönyvéről.

Új jogszabályok: 2013. évi CIII. törvény egyes törvényeknek a távolléti díj számításával és a közpénzek szabályozásával összefüggő módosításáról.

13. Öregségi és rokkantsági nyugdíj – rokkantsági ellátás

A korhatár előtti nyugdíjazás intézménye 2012. január elsejével megszűnt, de az ellátórendszer változása előtti szabályok szerint még 2014. december 31-ig lehet az ezeket felváltó ellátásokra jogosultságot szerezni.

Az öregségi nyugdíj összegének megállapítása során 2013. január elsejétől ugyanúgy degresszív számítást alkalmaznak, mint 2012-ben. Változást jelent azonban az, hogy elvi törvényi és rendeleti szabályozás helyett már maga a törvény is konkretizálja a degressziós sávokat. A járuléklafon korábbi eltörlése miatt a felső sáv „végtelen”.

A közzférából nyugdíjba menőket érintő fontos változás, hogy 2013. július elsejétől szünetel a nyugdíj folyósítása azok számára, akiket a közzféra 2013. január elsején foglalkoztatott, de továbbra is nyugdíjban minősülnek. Ez alól – az egészségügyi rendszer humán erőforrás-igénye miatt – az egészségügyi dolgozónak minősülő közalkalmazottak, kormánytisztviselők kivételt jelenthetnek. Az egészségügyben továbbra is – engedéllyel – munkaviszonyban álló közalkalmazottak munkájukért jövedelemkiegészítésre jogosultak, amely nettó értéke nem lehet több, mint a részükre megállapított és a foglalkoztatásuk miatt szüneteltett pénzbeli ellátás összege. Három év után jogviszonyukat újra engedélyeztetni kell.

A költségvetési szervként működő munkáltató támogatást igényelhet a jövedelemkiegészítéshez.

Rokkantsági nyugdíj – rokkantsági ellátás

2013. január elsejétől megváltozott szabály szerint kell a rehabilitációs és rokkantsági ellátás nagyságát megállapítani. Ennek lényege, hogy ha a jogosult baleseti táppénzt kapott, és így nincs jövedelme a számítás alapjául szolgáló 180 nap egészében, de van az azt megelőzőben, akkor a minimálbér helyett ez utóbbit is figyelembe lehet venni.

A közzférában választani kell nyugdíj és munkaviszony között

A rehabilitációs pénzbeli ellátás szünetel, ha a jogosult keresőtevékenységet végez, közfoglalkoztatott, és munkaideje a heti 20 órát meghaladja, vagy keresőképtelen. Ezen okok bekövetkezését követő hónapban az ellátásból le kell vonni a szüneteltetés időtartamára utalt ellátást. A levonás nem lehet több a rehabilitációs pénzbeli ellátás 50 százalékánál. Az ezzel kapcsolatos feladatokat az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság látja el.

2014. január elsejétől a megváltozott munkaképességű személyek ellátására való jogosultság feltétele lazult. A jogosultság vizsgálatakor nemcsak az öt éven belüli 1095 biztosított nap meglétét vizsgálják, hanem ennek hiányában jogosultság szerzhető akkor is, ha a kérelmező tíz éven belül legalább 2555 vagy 15 éven belül legalább 3650 nap biztosított jogviszonnal rendelkezik.

Főbb jogszabályok: 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról; 2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról; 327/2011. (XII. 29.) kormányrendelet a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról.

Új jogszabályok: 2012. évi CCVIII. törvény egyes törvényeknek a központi költségvetésről szóló törvény megalapozásával összefüggő, valamint egyéb célú módosításáról; 2013. évi CCXXV. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény módosításáról; 1150/2013. (III. 22.) kormányhatározat a közszférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről szóló 1700/2012. (XII. 29.) kormányhatározatnak az egészségügyi ágazatban való végrehajtásáról; 1599/2013. (IX. 3.) kormányhatározat a közszférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről szóló 1700/2012. (XII. 29.) kormányhatározatnak az oktatási, a szakképzési területen való végrehajtásáról.

14. Béralku, bérszabályozás és érdekképviseltek

A közfoglalkoztatott munkavezetőt megillető minimumbér szabályozása

2013. január elsejétől bővült a megszabott minimumbérek köre, ugyanis bevezették a közfoglalkoztatás keretében alkalmazott munkavezetőnek járó minimálbér és bérminimum intézményét. Szakképesítést és középfokú iskolai végzettséget nem igénylő munkakör esetén a havi minimumbér 2013-ban 83 050 forint, míg a legalább középfokú végzettséghez vagy szakképesítéshez kötött munkavezető garantált bére 106 480 forint. 2014-ben ezek 101 500 és 118 000 forint összegre növekedtek. A jelenleg érvényes minimumbérek típusait és összegeit a 2. táblázat foglalja össze.

Változott a közfoglalkoztatottak bérezési rendszere is. A korábbi heti bérezést 2013. április elsejétől a havi bérfizetés alkalmazása váltotta fel.

Meghatározott ágazatokban működő munkáltatónak 2013-ban is lehetősége nyílt arra, hogy a minimumbérek emelése miatt a munkaügyi központ

által kezelt támogatásban részesüljön. A munkáltató azon munkavállaló után vehet igénybe támogatást, akit 2012. december 31-én alkalmazott, és fizetése nem érte el a 2013-tól rá érvényes minimálbért. A maximum támogatás a két évben érvényes minimumbér közötti különbség munkaadói terhekkel vett együttes összege lehet. Nem jár támogatás azután a munkavállaló után, akinek foglalkoztatása egyéb támogatással valósult meg.

2. táblázat: Minimumbérek összege 2014. január elsején (forint/nap)

	Minimálbér	Garantált bérminimum
Normál	4510	5250
Közfoglalkoztatott	3560	4568
Közfoglalkoztatott munkavezető	3820	4900
Egyszerűsített foglalkoztatás	3834	4568

Főbb jogszabályok: 2011. évi XCIII. törvény a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról; 170/2011. (VII. 24.) kormányrendelet a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról.

Új jogszabályok: 390/2012. (XII. 20.) kormányrendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról; 421/2012. (XII. 29.) kormányrendelet a közfoglalkoztatással összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról; 103/2013. (IV. 5.) kormányrendelet az egyes ágazatokban működő munkáltatók által, a kötelező legkisebb munkabér és a garantált bérminimum emeléséből 2013. első félévében adódó többletterhekhez igénybe vehető támogatásról, valamint a Nemzeti Munkaügyi Hivatalról és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat- és hatásköréről szóló 323/2011. (XII. 28.) kormányrendelet módosításáról; 483/2013. (XII. 17.) kormányrendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról; 496/2013. (XII. 29.) kormányrendelet a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról szóló 170/2011. (VII. 24.) kormányrendelet módosításáról.

15. Migrációval és mobilitással kapcsolatos intézkedések

A mobilitás anyagi könnyítése érdekében 2012. október elsejétől lakhatási támogatást vehetnek igénybe azok, akik három hónap regisztrált munkanélküliség után legalább hat hónapra heti 20 órás munkaviszonyt létesítettek, valamint állandó lakóhelyük és a munkavégzés helye egymástól legalább 100 kilométerre fekszik, vagy tömegközlekedési eszközzel a két hely közötti ingázás a napi hat órát elérné. 2013. június 6-tól a támogatás feltételei enyhültek. Az ingázási idő korlátja öt órára csökkent, valamint azon jogosultsági feltételt sem kell alkalmazni, hogy a munkavégzés nem történhet ugyanazon a tele-

A mobilitás támogatása

pülésen, ahol előtte alkalmazták a jogosultat. Az ugyanazon foglalkoztatóra vonatkozó kitétel továbbra is érvényben van.

Csoportos létszámleépítéssel elbocsátott munkavállalók, valamint 2013. június 6-tól közfoglalkoztatás keretében elhelyezkedők esetében nem kell vizsgálni a nyilvántartott álláskereső hosszát. A támogatás pályakezdőknek is nyújtható, értelemszerűen nem kell vizsgálni azokat a feltételeket, amelyek rájuk nem vonatkozhatnak.

A támogatás további feltétele, hogy a havi bér nem lehet több a minimálbér háromszorosánál. Foglalkoztatás előtt be kellett jelenteni az igényt, azonban 2013. június 6-tól van arra is lehetőség, hogy ez a foglalkoztatás kezdete utáni 30 napon belül történjen meg.

Bérlés esetén a lakhatási támogatás bérleti díjra és a közüzemi díjakra költethető. A támogatás időtartama maximum 18 hónap lehet, összege pedig az első hat hónapban 100 ezer forint, a második hatban 60 ezer, utána pedig 40 ezer forint volt. Ezen a jogcímen több hozzátartozó jogosultsága esetén ennél magasabb támogatás is jár. 2013. június 6-tól harmadokra oszlanak a támogatás sávós maximumai.

A harmadik országbeli állampolgárok munkavállalási engedélyeinek kiadási feltételei enyhültek. A munkaügyi központnál a munkaerőigény bejelentése és a munkavállalási engedély iránti kérelem benyújtása egyidejűleg lehetséges. Több megyére vonatkozó engedély esetén lehetséges csak azokra a megyékre kiadni az engedélyt, ahol nem áll rendelkezésre megfelelő munkaerő. Ha egyszerre több személy munkavállalási engedélyeztetése zajlik, akkor a kérelmezett létszámból annyi adható ki, amennyire nem áll rendelkezésre kiközvetíthető munkaerő.

Az engedélyeket vizsgálat nélkül meg kell hosszabbítani, ha annak lejárta előtt legalább 15 nappal bejelentették erre a szándékot.

Az elutasítás szabályai is változtak. Ha egy foglalkoztatónak engedély nélküli foglalkoztatás miatt a Nemzeti Foglalkoztatási Alapba (NFA) kellett bírságot befizetnie, de azt elmulasztotta, akkor azért tőle korábban három évre megtagadható volt hasonló engedély kiadása. Ez az idő most egy évre csökkent. Elutasítható az engedély, ha a foglalkoztató adott tevékenységre jellemző országos személyi alapláb átlagának 80 százalékánál alacsonyabb bérért kívánja foglalkoztatni a harmadik országbeli munkavállalót, illetve ha hamis vagy meghamisított szakképzettséget, iskolai végzettséget igazoló okiratot nyújt be.

A mezőgazdasági szezonális munkavégzési engedély hossza 150 napról 180 napra nőtt. A 60 napot el nem érő munkaviszony esetén a munkaerőpiac helyzetének vizsgálata nélkül ki kell adni az engedélyt.

2014. január elsejétől a harmadik országbeli állampolgárok munkavállalásának engedélyezése lehetséges összevont és nem összevont kérelmezési eljárás alapján. Az idegenrendészethez beadott, összevont kérelmezési eljárás alapján a munkavállalónak lehetősége van tartózkodásra és munkavállalásra

Munkavállalási engedély feltételeinek változása

A munkavállalási engedély kérelmezési eljárásának változása

is jogosító tartózkodási engedély megszerzésére. Az idegenrendészeti hatóság a munkavégzés helye szerinti illetékes munkaügyi központ szakhatósági állásfoglalása alapján dönt ennek kiadásáról. Ezután a foglalkoztató és a harmadik országbeli munkavállaló előzetes megállapodást köt foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítésére – legfeljebb két év időtartamra. Ez alól kivétel a családi együttélés biztosítására kiadott tartózkodási engedély (amely legfeljebb öt évre szólhat), az EU kék kártya iránti kérelem (amely legfeljebb négy évre szólhat), valamint a humanitárius tartózkodási engedély (amely a különböző kiadási okok alapján legfeljebb hat hónapos, egy vagy három éves időtartamra szólhat).

A nem összevont kérelmezési eljárás gyakorlata megegyezik a korábbiakban is alkalmazott eljárással. Részletesen szabályozott, hogy mely esetekben nincs szükség az összevont kérelmezési eljárás igénybevételére.

Főbb jogszabályok: 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról; 39/1998. (III. 4.) kormányrendelet a munkába járással összefüggő terhek csökkentését célzó támogatásokról, valamint a munkaerő-toborzás támogatásáról; 355/2007. (XII. 23.) kormányrendelet a Magyar Köztársaság által a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek tekintetében alkalmazott, a munkaerő szabad áramlásával összefüggő átmeneti szabályokról; 355/2009. (XII. 30.) kormányrendelet a harmadik országbeli állampolgárok Magyar Köztársaság területén történő engedélymentes foglalkoztatásának szabályairól; 168/2011. (VIII. 24.) kormányrendelet a megyei (fővárosi) kormányhivatal munkaügyi központjának az EU Kék Kártya kiadásával kapcsolatos szakhatósági állásfoglalása kialakításának szabályairól, valamint egyes migrációs tárgyú és egyéb kormányrendeletek módosításáról; 16/2010. (V. 13.) SZMM-rendelet a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának engedélyezéséről. *Új jogszabályok:* 2013. évi CLXXXIX. törvény egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról; 272/2012. (IX. 28.) kormányrendelet egyes foglalkoztatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról; 167/2013. (V. 29.) kormányrendelet a munkába járással összefüggő terhek csökkentését célzó támogatásokról, valamint a munkaerő-toborzás támogatásáról szóló 39/1998. (III. 4.) kormányrendelet módosításáról; 445/2013. (XI. 28.) kormányrendelet a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről; 35/2012. (XII. 14.) NGM-rendelet egyes foglalkoztatási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról.

16. A foglalkoztatáspolitikai központi irányításának, finanszírozásának és értékelésének intézményrendszere

A foglalkoztatáspolitikai intézményrendszerének szerkezeti átalakulása 2013-ra a kormányhivatalok kialakításával, a passzív munkanélküli-ellátási idő lerövidítésével és a korábbi Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat átalakításával, valamint a közfoglalkoztatás előtérbe helyezésével lényegében lezárult.

Nemzeti Foglalkoztatási Alap

A nemzetgazdasági miniszter rendeletben erősítette meg a Nemzeti Foglalkoztatási Alap (NFA) kezelésére és felhasználására vonatkozó szabályokat. A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter hatásköre az NFA előirányzatának tervezése, a központi és decentralizált keretek, valamint a kormányhivatalok munkaügyi központjai részére biztosított – önálló gazdálkodása alá vont – előirányzat meghatározása. A megyei munkaügyi központok szakmai és pénzügyi tevékenységének ellenőrzését a Nemzeti Munkaügyi Hivatal (NMH) végzi. Az NMH koordinálja továbbá az Európai Unió pénzügyi alapjaiból és más külföldi alapokból finanszírozott foglalkoztatási vagy kapcsolódó programokat is.

Az NFA finanszírozási struktúrája lényegesen nem változott. Bővült az NFA költségvetéséből elkülönített előirányzatok köre a kötelező legkisebb minimumberek emeléséhez igénybe vehető támogatásokkal. A kormány a Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) keretében az NMH-nak 3,7 milliárd forintos támogatást ítél meg a hatósági munkaügyi ellenőrzés hatékonyságának növelésére, míg a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP) keretében 6 milliárd forintos támogatást használhat fel az NFSZ által nyújtott szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítására, a kapacitások bővítésére és az új feladatok ellátásához szükséges feltételek megteremtésére.

Az EU-s források és infrastruktúrájuk

Az év eseményei elsősorban a többségében európai uniós finanszírozású programokhoz, illetve a korábbi szakpolitikai folyamatok továbbviteléhez kapcsolódnak. Kiemelt helyet foglal el ezek között az az átalakulás, amely az európai uniós finanszírozású programok végrehajtásának és értékelésének infrastruktúráját érinti, valamint a jövőbeli programokat alapozza meg.

Az európai uniós finanszírozású programok végrehajtását 2013 végéig a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) önálló irányító hatóságai intézték, értékelését pedig az NFÜ felelős főosztálya végeztette főképpen külső szakértőkkel. 2014. január elsejétől a helyzet megváltozott. Az irányító hatóságok a szakminisztériumokhoz kerültek, az értékelés pedig több központi feladattal együtt a miniszterelnöki hivatalhoz. Az irányító hatóságok státuszának változása a 2013-mal véget érő programozási időszakban nem jelent komolyabb változást, hiszen új pályázatok kiírására már nem kerül sor, a feladat csak a már futó pályázatok végig vitele. Különösen így van ez a foglalkoztatáspolitikai gerincét adó TÁMOP-programokkal, mert az azokat felügyelő Humán Erőforrás Programok Irányító Hatósága (HEFOP IH) az EMMI alá

került. A változás hatása a következő programozási időszakban fog valójában megmutatkozni – akkor már a hazai szakpolitikai irányítás közelében lesznek az európai uniós programok irányítása is. A közelség előnye lehet a hazai és uniós eszközök nagyobb összehangoltsága, de kockázatot jelent az, hogy a szakmai és a politikai döntések a korábbinál közelebb kerülnek egymáshoz, és ezáltal összemosódhatnak.

Az intézményrendszer átalakulásához kapcsolódik a 2014–2020-as programozási időszak dokumentumainak elkészítése is. Ezek közé tartozik az ország és az EU közötti partnerségi megállapodás, amely elvei alapján készülnek el az egyes operatív programok, valamint azok akciótervei. A foglalkoztatáspolitikai szempontjából meghatározó támogatások a jövőben a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programhoz (GINOP) tartoznak. Bár az időszak már 2014-ben kezdődik, az új programok és akciótervek – a tervezési folyamat elhúzódása miatt – az év közepe előtt nem stabilizálódnak, ezért feltehetően év vége előtt nem hirdetik meg az első konstrukciókat. Ezek után derül ki, hogy miként alakulnak az új időszakban a foglalkoztatáspolitikai súlypontjai.

A foglalkoztatáspolitikai programok súlyáról és a súlyok változásairól az őket finanszírozó költségvetés adataiból tájékozódhatunk. Kiindulási alappont ezúttal is a központi költségvetés Nemzeti Foglalkoztatási Alapja (korábban Munkaerő-piaci Alap, MPA). A 3. táblázat ennek kiadási és bevételi oldalát mutatja a 2011 utáni szerkezetben, néhány célszerű összevonással és kibővítéssel, az érintett rovatok esetenkénti átnevezésével.

A 2010-ben megalakult kormány a foglalkoztatáspolitikai szerkezetének átalakítását 2011 és 2012 folyamán két lépcsőben végezte el, a későbbiekben pedig megerősítette a kialakult szerkezetet. A 2010-es foglalkoztatáspolitikai költségvetés irányát leginkább két tétel határozza meg: a passzív munkanélküli-ellátások és az „Út a munkához” címen kiterjesztett önkormányzati szervezésű közcélúnak nevezett közmunkaprogram: az előbbi bő 137 milliárd, az utóbbi bő 101 milliárd forintot vitt el a folyó áron mintegy 389 milliárd forintos munkapiaci költségvetésből (2010. évi zárszámadás és ÁSZ, 2013). 2011-ben jelentős átalakulás kezdődött el. A költségvetés a szakképzés kivételével szinte minden tételt erősen visszafogott, az összes költség pedig mintegy 25 százalékkal csökkent. A munkaügyi központok feladatainak kormányhivatalokba utalásával a működési költségek kikerültek az NFA-ból. 2011-től viszont a közcélú munkát felváltó közfoglalkoztatást az NFA-n belüli forrás finanszírozza. A rehabilitációs hozzájárulás megszűnése után az alap egyensúlyát költségvetési transzfer biztosítja.

A 2011-es előkészítés után 2012-ben és 2013-ban a hangsúly a passzív ellátásokról és – kisebb részben – az aktív munkaerő-piaci programokról a közfoglalkoztatásra helyeződött. Az NFA kiadásaiban mért korábbi, körülbelül 20:40 százalékos közfoglalkoztatás – passzív kiadás arány 2012-re megfordult, a cél pedig a 50:15 százalékos arány. A változás jelentős: a passzív

*A foglalkoztatáspolitikai
súlypontjai*

3. táblázat: A központi költségvetés szűk foglalkoztatáspolitikai részének kiadásai és bevételei, 2011–2014 (millió forint)

	2011		2012		2013	2014
	terv	tény	terv	tény	terv ^c	terv
Kiadások						
1. Aktív támogatások						
Foglalkoztatási és képzési támogatások	40 519,8	25 774,8	25 600,0	22 017,2	27 000,0	27 000,0
Foglalkoztathatóság (és alkalmazkodóképesség) EU-s társfinanszírozása	4 820,7	3 970,7	6 967,0	6 967,0	16 279,6	17 130,0
<i>Közmunka^a</i>	<i>64 000,0</i>	<i>59 799,8</i>	<i>132 182,5</i>	<i>131 910,7</i>	<i>179 897,8</i>	<i>183 805,3</i>
TÁMOP 1.1. Munkaerő-piaci szolgáltatások és támogatások	30 925,2	19 754,4	37 900,0	29 772,3	35 000,0	41 000,0
TÁMOP 1.2. Foglalkoztatást ösztönző normatív támogatások	5 500,0	9 774,8	8 500,0	16 250,1	11 000,0	3 200,0
Járuklékkezdmény megtérítés	5 800,0	5 147,7	6 000,0	4 784,1	6 000,0	5 000,0
A 2014–2020-as munkaerő-piaci programok előfinanszírozása						10 000,0
2. Szakképzési és felnőttképzési támogatások	33 091,1	27 921,1	23 483,0	16 516,0	27 500,0	26 400,0
4. Passzív kiadások						
Álláskeresési támogatások	134 800,0	124 543,2	57 000,0	64 067,2	59 000,0	56 000,0
Nyugdíjbiztosítási Alapnak átadás	681,3	1 221,5	1 700,0	907,0	361,9	313,9
5. Bérgarancia-kifizetések	7 000,0	5 363,0	6 000,0	6 606,6	6 000,0	6 000,0
6. Működési célú kifizetések	100,0	86,7	300,0	100,0	300,0	1 600,0
9. A méltányosságból elengedett követelések technikai kiadási tételei		303,6				
13. Egyenlegtartási és kockázatkezelési keret	10 000,0		2 000,0		2 919,3	
15. Kiegészítő munkáltatói támogatás				5 222,9		
16. A minimálbér-emelés ágazati támogatása					10 000,0	
Összes kiadás	337 238,1	283 661,3	307 632,3	305 121,1	381 258,6	377 449,2
Bevételek						
25. TÁMOP intézkedések bevételei	30 588,1	26 247,6	41 065,2	42 827,3	39 000,0	46 000,0
26. Egyéb bevétel						
Területi egyéb bevétel	800,0	734,2	830,0	559,0	850,0	750,0
Központi egyéb bevétel	2 600,0	1 316,8	1 000,0	1 113,6	1 000,0	1 000,0
Szakképzési és felnőttképzési egyéb bevétel	1 000,0	781,2	1 000,0	1 020,1	800,0	650,0
31. Szakképzési hozzájárulás	49 000,0	49 415,5	52 700,0	80 352,5	54 814,6	57 071,1
33. Bérgarancia támogatás törlesztése	1 000,0	977,8	1 000,0	792,0	1 000,0	1 000,0
34. Méltányosságból elengedett követelések technikai bevételi tételei		303,6				
35. Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulékok MPA-t megillető hányada	187 700,0	186 596,3	119 900,0	127 096,6	120 133,3	125 041,5
36. Költségvetési támogatás	64 000,0	64 000,0	50 000,0	71 273,8	20 000,0	
Szociális hozzájárulási adó NFA-t megillető hányada			73 630,0	67 284,5		
Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás					91 542,7	95 936,7
Összes bevétel	337 238,1	330 373	341 125,2	392 319,4	329 140,6	327 449,3
Függő tételek^b	550,0	202,0		270,3		
Betétállomány változása		46 913,7	33 492,9	87 468,6	-52 118,0	-50 000,0
Összesen:	337 238,1	330 596,9	341 125,2	393 040,4	381 258,6	377 449,3
Évi 3 százalékos deflátorral 2011-es áraikon	337 238,1	330 596,9	331 189,6	381 592,5	359 372,8	345 419,6

^a 2011-ben a közfoglalkoztatás kiadásait, 2011 után a Start-munka program kiadásait tartalmazza.

^b 2011-ben ide került az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapból befolyó bevétel is.

^c A költségvetés évközi módosításaival együtt.

Forrás: A megfelelő év költségvetéséről (terv) és a költségvetés végrehajtásáról szóló törvény, 2013 esetében a 153 779,8 korrigálva a 1507/2013. (VIII. 1.) és 1783/2013. (XI. 4.) kormányhatározat rendelkezésével (26 118 milliárd forint többletforrás a közfoglalkoztatás részére).

ellátás leépítése mellett a közfoglalkoztatási költségek 2010. évi arányához való visszatérésről, illetve annak meghaladásáról van szó. Bár az új program szerkezete számottevően eltér a 2010-estől, az eddig megfigyelhető eredmények alapján mégsem lehet jelentős különbséget tenni a két program között (Mód, 2013).

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap pénzügyi egyensúlyának jelentősége kicsi. A költségvetési támogatásra, a betétállományra, majd később a munkahelyvédelmi akciótervvel kapcsolatos transferekre vonatkozó tételek megjelenése csökkenti az NFA elkülönített alap jellegét. Mivel az egyre inkább a költségvetés egy rendes fejezeteként kezd működni, léte leginkább a tájékozódást segíti a logikailag összetartozó tételek rendezésével.

Bár korábban számba vettük, hogy az NFA kiadásait miképpen kellene kiegészíteni annak érdekében, hogy reális képet kapjunk (lásd erről *Busch–Cseres–Gergely–Neumann*, 2012), akkor az is világossá vált, hogy a korrekciók jelentős része módszertanilag korrekt módon nem végezhető el a rendelkezésre álló adatok alapján. Ennek megfelelően az NFA költségvetésében csak az európai uniós (társ)finanszírozású projektek, azon belül is a TÁMOP 1. és 2. prioritás költségeit korrigáltuk a tényleges kifizetésekkel. A tényadatok azt mutatják, hogy ez a korrekció éves szinten 10 milliárd körüli növekményt jelentenek, ami ugyan jelentős összeg, végeredményben a levont következtetésekre nincs nagy hatása.

Az Európai Unió Tanácsa az európai szemeszter keretében megvizsgálta Magyarország 2013-ra vonatkozó nemzeti reformprogramját, és több, a foglalkoztatáspolitikát is érintő ügynevezett országspecifikus ajánlást tett. Az Európai Unió 2010 és 2012 közötti időszakra meghirdetett Európa 2020 növekedési tervének végrehajtása európai szemeszter elnevezésű éves ciklusokban zajlik. Az Európai Bizottság az adott év elején (először 2011. január 12-én) publikálja az éves növekedési jelentést, amely ismeretében a tagországok áprilisban benyújtják konvergencia- és nemzeti reformprogramjaikat. Ezekben ismertetik válaszaikat a jelentésben felvetett kérdésekre, s beszámolnak korábbi eredményeikről is. Ezeket összevetve a tervekkel, a Bizottság véleményt alkot, amelyet júniusban országspecifikus ajánlások formájában publikál. A tagországoknak a következő évre vonatkozó programjaikban reflektálniuk kell ezekre az ajánlásokra.

Magyarország 2013. évi országspecifikus ajánlásai (*Európai Unió Tanácsa*, 2013.) között több olyan is szerepel, amely a foglalkoztatáspolitikára, azon belül az adó-, az aktív munkaerő-piaci programok, a közmunkaprogramok és a foglalkoztatási szolgálat működésére vonatkozik:

„3. ... Folytassa a munka megadóztatásának foglalkoztatás-barátabbá tételét az alacsony keresetűek adóterhének enyhítésével, többek között a munkahelyvédelmi törvényben szereplő jogosultsági kritériumok finomításával, és az adózásnak a környezetvédelmi adók felé való elmozdításával. ...

*Országspecifikus
ajánlások – több fi-
gyelem a kiszolgált-
tolt csoportoknak!*

4. Szorítsa vissza az ifjúsági munkanélküliséget például ifjúsági garancia segítségével. Erősítse meg az aktív munkaerő-piaci intézkedéseket és javítsa a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat ügyfél-kategorizálási rendszerét. Csökkentse a közmunkaprogram dominanciáját a foglalkoztatási intézkedéseken belül és erősítse meg az aktiválási elemeket. Erősítse meg a képzési programokat az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése érdekében. A nők részvételének ösztönzése érdekében folytassa a gyermekgondozási létesítmények bővítését. ...” (*Európai Unió Tanácsa*, 2013, 7. o.)

Főbb jogszabályok: 2009. évi CXXX. törvény Magyarország 2010. évi központi költségvetéséről; 2010. évi CLXIX. törvény Magyarország 2011. évi központi költségvetéséről; 2011. évi CXXXIII. törvény a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetésének végrehajtásáról; 2011. évi CLXXXVIII. törvény Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről; 169/2011. (VIII. 24.) kormányrendelet a Foglalkoztatási és Közfoglalkoztatási Adatbázisról; 248/2011. (XII. 1.) kormányrendelet a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal létrehozásáról; 323/2011. (XII. 28.) kormányrendelet a Nemzeti Munkaügyi Hivatalról és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat és hatásköréről.

Új jogszabályok: 2012. évi CLV. törvény a Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetéséről szóló 2010. évi CLXIX. törvény végrehajtásáról; 2012. évi CCIV. törvény Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről; 2013. évi CXCI. törvény a Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény végrehajtásáról; 2013. évi XLI. törvény a szociális szervezetekkel összefüggésben egyes törvények, továbbá a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó egyes törvények módosításáról; 2013. évi CCXXX. törvény Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről; 7/2013. (I. 18.) kormányrendelet a piacfelügyeleti tevékenység részletes szabályairól szóló kormányrendelettel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról; 414/2012. (XII. 29.) kormányrendelet a fővárosi és megyei kormányhivatalok működésével összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról; 1426/2012. (X. 4.) kormányhatározat a TÁMOP 2.4.8-12/1 azonosító számú („A munkahelyi egészség és biztonság fejlesztése, a munkaügyi ellenőrzés fejlesztése”) kiemelt projekt akciótervi nevesítéséről és támogatásának jóváhagyásáról; 1507/2012. (XI. 16.) kormányhatározat a TIOP-3.2.1-12/1-2012-0001 azonosító számú („Az integrált rendszer kereteinek megteremtése a foglalkoztatási szolgálat infrastruktúrájának fejlesztésével” című) kiemelt projekt támogatásának jóváhagyásáról és akciótervi nevesítéséről; 18/2013. (VI. 11.) NGM-rendelet a Nemzeti Foglalkoztatási Alap kezeléséről és felhasználásáról.

HIVATKOZÁSOK

- ÁSZ (2013): Jelentés a közfoglalkoztatás és a hozzá kapcsolódó képzési programok támogatási rendszere hatékonyságának, eredményességének ellenőrzéséről. Állami Számvevőszék, Budapest.
- BUSCH IRÉN–CSERES-GERGELY ZSOMBOR (2011): A munkapiac intézményi környezetének alakulása 2010 szeptembere és 2011 szeptembere között. Megjelent: *Fazekas Károly–Kézdi Gábor* (szerk.): Munkaerőpiaci tükrök, 2011. MTA Közgazdaságtudományi Intézet–Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, Budapest, 205–251. o.
- BUSCH IRÉN–CSERES-GERGELY ZSOMBOR–NEUMANN LÁSZLÓ (2012): A munkapiac intézményi környezetének alakulása 2011 szeptembere és 2012 augusztusa között. Megjelent: *Fazekas Károly–Benczúr Péter–Telegdy Álmos* (szerk.): Munkaerőpiaci tükrök, 2012. MTA KRTK Közgazdaság-tudományi Intézet–Országos Foglalkoztatási Közhasznú Non-profit Kft., Budapest, 275–323. o.
- EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA (2013): [A Tanács ajánlása Magyarország 2013. évi nemzeti reformprogramjáról és Magyarország 2012–2016-os időszakra vonatkozó konvergenciaprogramjának tanácsi véleményezéséről](#). COM(2013) 367 final.
- MÓD PÉTER (2013): 2011. évben befejezett főbb aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök hatékonyságának vizsgálata. Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Budapest.